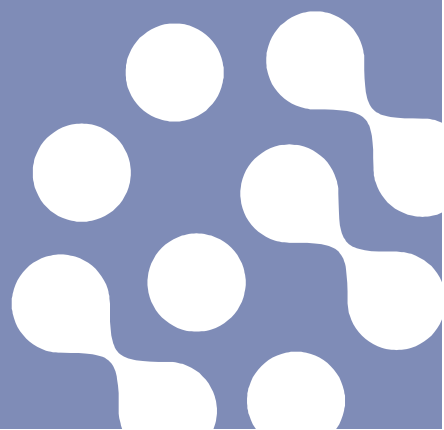

Eurofins Ahma Oy
Projekti 92338
26.8.2025

BOLIDEN KEVITSA MINING OY

HUUTAMOAAVAN LINNUSTO 2025

BOLIDEN KEVITSA MINING OY, HUUTAMOAAVAN LINNUSTO 2025

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	2
2.	AINEISTO JA MENETELMÄT	2
2.1	KARTOITUSALUE.....	2
2.2	MENETELMÄT	3
2.3	OLOSUhteet	3
3.	TULOKSET	5
3.1	YLEISKATSAUS	5
3.2	SUOJELUPERUSTELAJIT	7
4.	YHTEENVETO	9
	VIITTEET	10

Pohjakartat: © Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu

Kuvat: © Mika Heikkala, Eurofins Ahma Oy

Kansikuva: Keltavästäräkki Huutamoavalla

26.8.2025

Eurofins Ahma Oy

Osmo Heikkala

Ympäristöasiantuntija

Mika Heikkala

Ympäristöasiantuntija

Yhteystiedot

Nuottasaarentie 17, OVI K301

90400 OULU

FINLAND

Sähköposti: Etunimi.Sukunimi@etn.eurofins.fi

www.eurofins

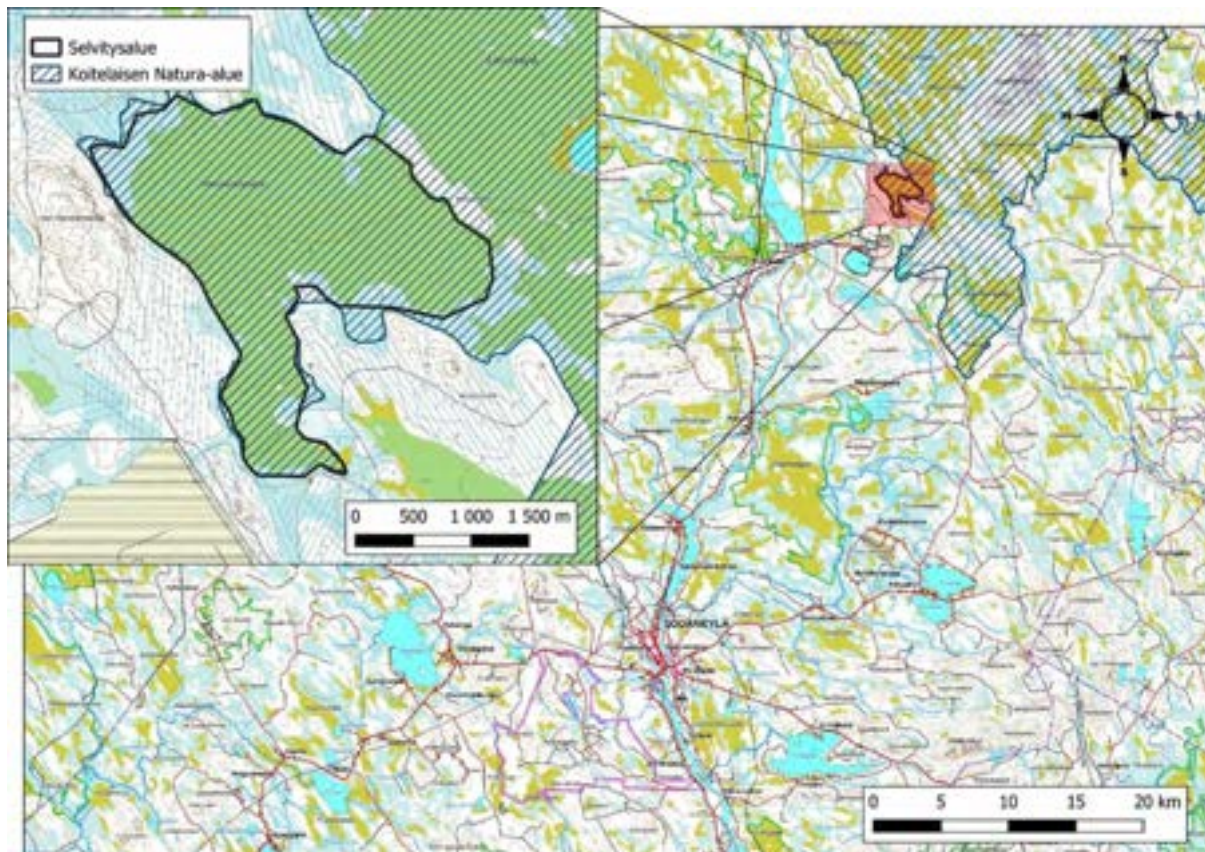
1. JOHDANTO

Boliden Kevitsa Mining Oy:n omistama Kevitsan kupari- ja nikkelikaivos sijaitsee noin 35 kilometriä Sodankylän keskustaajamasta koilliseen. Päätös kaivoksen rakentamisesta on tehty vuonna 2009 ja varsinainen kaupallinen tuotanto rakentamisvaiheen jälkeen on aloitettu vuonna 2012. Vuoden 2025 aikana Afry Oy on tekemässä Natura-arviointia kaivoksen laajentamiseen liittyen, jota varten Eurofins Ahma Oy suoritti kesällä 2025 pesimälinnustokartoituksen Huutamoavaalle, jonka tulokset esitetään tässä raportissa

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Kartoitusalue

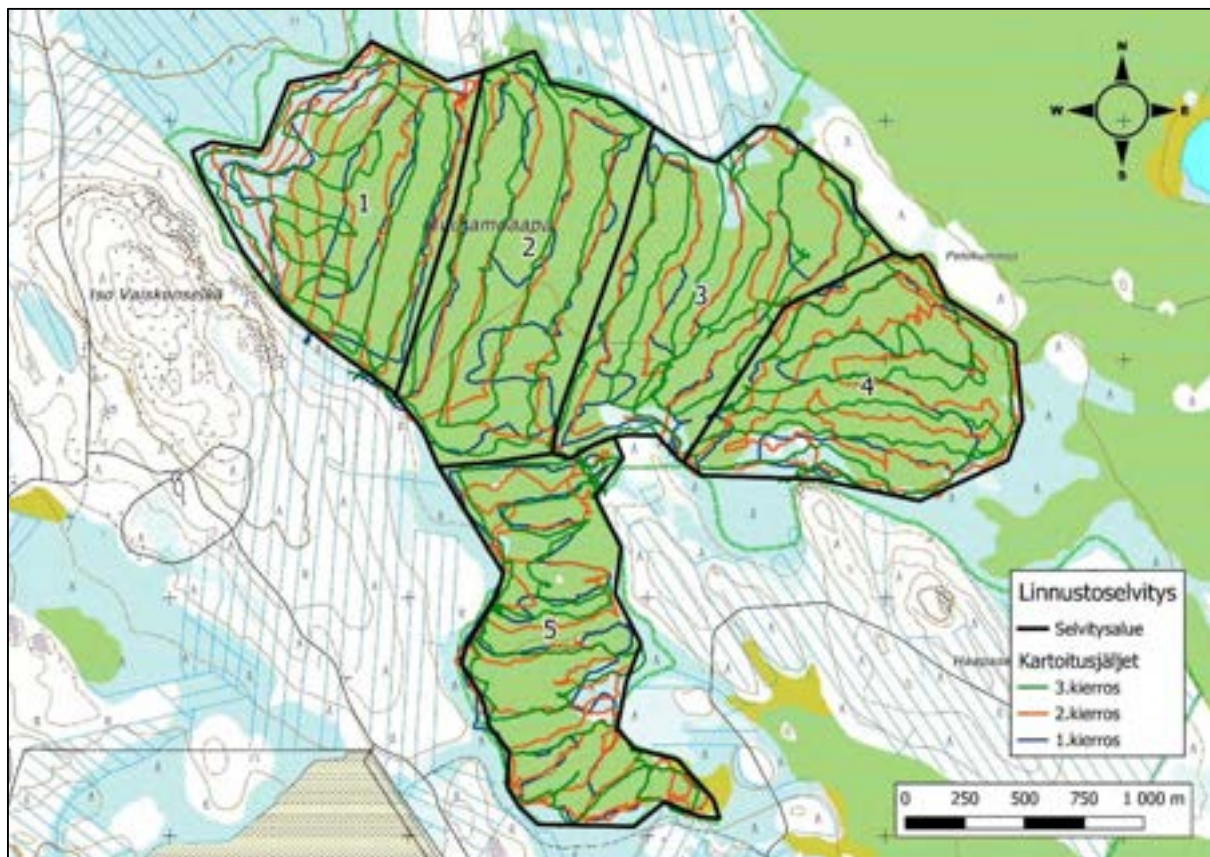
Huutamoapa sijaitsee Kevitsan kaivoksen pohjoispuolella noin 38 kilometriä Sodankylän keskustaajamasta koilliseen ja se kuuluu kokonaisuudessaan Koitelaisen Natura-alueeseen. Nyt suoritettujen linnustoselvitysten selvitysalue kattoi lähes kokonaisuudessaan Huutamoavaan, vain joitakin reunimmaisista puustoisista soita jäi selvitysalueen ulkopuolelle. Kokonaisuudessaan kartoitetun alueen pinta-ala oli noin 509 hehtaaria. Selvitysalue on pääosin puutonta tai lähes puutonta avosuota. Pienikokoista rämepuustoa on lähinnä alueen reunaosissa, ja lisäksi alueella on muutamia pieniä kangassaarekkeita. Selvitysalueen eteläosassa on myös laajahkoja vetisiä ja kulkukelvottomia rimpä ja allikoita.

Kuva 2-1 Huutamoavaan selvitysalueen sijainti.

2.2 Menetelmät

Huutamoaaavan pesimälinnusto selvitettiin soveltaen linnustoseurannan pesimälinnuston kartoituslaskentamenetelmää. Selvitys toteutettiin kolmen laskentakerran kartoituksena suojeluperustelajeja painottaen kuvan 2-1 mukaiselle alueelle toukokuun lopun ja Juhannuksen välisenä aikana. Pesimälinnustokartoitukseen osallistuivat Eurofins Ahma Oy:n ympäristöasiantuntijat Mika Heikkala, Osmo Heikkala, Iikka Heikkala, Laura Vuoksenmaa ja Jonna Kelja. Kartoituslaskentaa tehtäessä, etenkin suoalueilla, sopiva kartoitustahti on noin neliökilometri laskenta-aamua kohden, joten kartoitus toteutettiin siten, että selvitysalue jaettiin viiteen noin neliökilometrin osaan, kuvan 2-2 mukaisesti. Yhteensä kartoitusaamuja tuli siis 15. Kartoitettaessa alue kuljettiin sillä tiheydellä läpi, että kaikki alueen lintureviirit tulivat havaituksi.

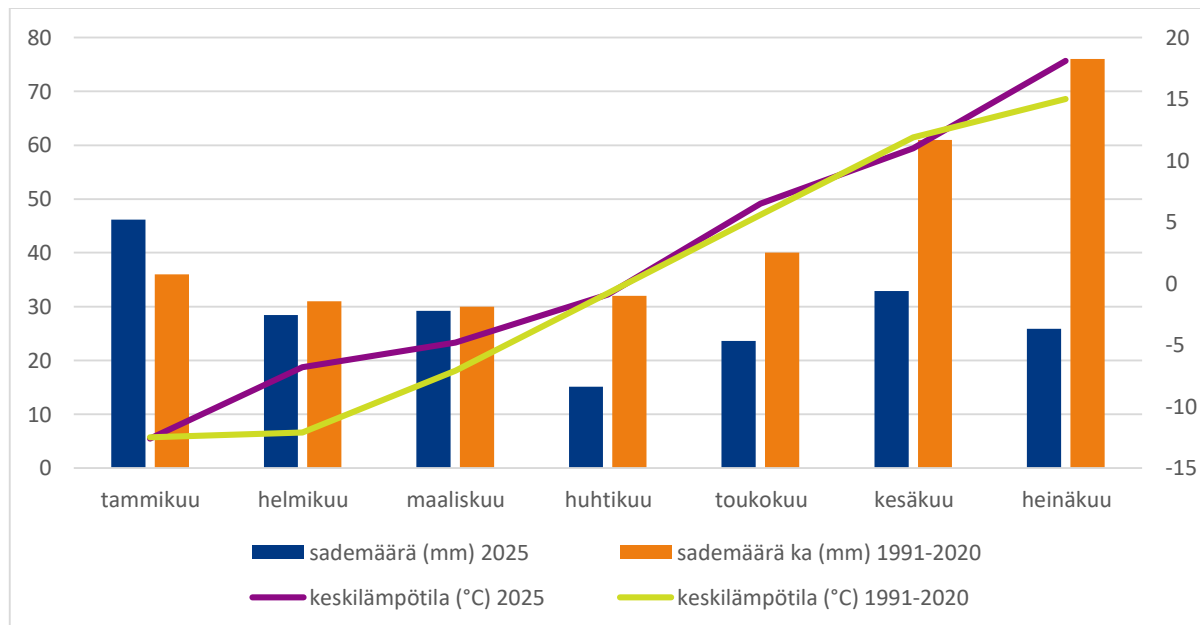
Kuva 2-2 Pesimälinnustokartoituksen toteutus

Kartoitusta tehtäessä kaikki lintuhavainnot merkittiin ylös kartalle. Koska laskennan tarkoituksena oli selvittää pesivien lintuparien määrä, kiinnitettiin erityistä huomiota pesintään viittaaviin havaintoihin, kuten lauluun, soidinlentoon, varoitteleviin ja ruokaa kantaviin yksilöihin sekä pesä- ja poikuelöytöihin. Näiden pesimäkauden aikana tehtyjen kolmen laskentakierroksen perusteella tehtiin tulkinta pesivistä pareista kartoituslaskentamenetelmän mukaisesti (Koskimies ja Väisänen 1988). Lähekkäisten reviirien osalta on pyritty samanaikaishavaintoihin, jotta parimäärätulkinta olisi luotettava.

2.3 Olosuhteet

Kevään ja kesän sääolot vaikuttavat lintujen muuttoon, pesinnän aloitukseen ja pesimämenestykseen voimakkaasti, ja vuotuiset kannanvaihtelut voivat lajista riippuen olla hyvinkin suuria (esim. Piha 2018, Väisänen ym. 2018, Lehikoinen ym. 2019b, Laaksonen ym. 2019, Piha & Wenninger 2020). Huhtitoukokuu, johon pääosa kevätmuutosta Sodankylässä ajoittuu, oli vuonna 2025 Sodankylässä lämpö-

tilaltaan varsin tavanomainen, mutta vähäsateinen. Kesäkuun keskilämpötila oli edelleen tavanomainen, mutta heinäkuu puolestaan selvästi tavanomaista lämpimämpi. Sademäärät jäivät näinä kesäkuukausina, jolloin Sodankylässä pääosa lintujen pesinnöistä tapahtuu, edelleen selvästi tavanomaisesta. Olosuhteet siis olivat vähintäänkin kelvolliset pesintöjen onnistumiselle.

Kuva 2-3 Sääolosuhteet tammi-heinäkuussa 2025

Kartoituslaskennat suoritettiin hyvissä olosuhteissa toukokuun lopun ja juhannuksen välisenä aikana. Taulukossa 2-1 esitetään kartoitusaamujen sääolosuhteet ja kartoituksen toteutus laskijoineen.

Taulukko 2-1. Laskentapäivien sääolosuhteet ja laskennan toteutus

Laskenta-kerta	Päivä	Toteutus		Olosuhteet		
		laskijat	alue	lämpötila	pilvisuus	tuuli
1.laskenta	27.5.2025	MH, OH, IH	1, 2 ja 5	+7	6/8	1-2 m/s
	28.5.2025	MH, IH	3 ja 4	+6	0/8	3 m/s
2.laskenta	5.6.2025	MH, JK	1 ja 2	+8	8/8	3 m/s
	6.6.2025	JK	3	+8	0/8	3 m/s
	10.6.2025	MH, JK	4 ja 5	+5->+10	8/8->2/8	1-3 m/s
3.laskenta	12.6.2025	LV, JK	1 ja 2	+6	1/8	0 m/s
	13.6.2025	LV	5	+8	0/8	2 m/s
	17.6.2025	LV	3	+5->+10	1/8	1 m/s
	19.6.2025	LV	4	+6	0/8	2 m/s

3. TULOKSET

3.1 Yleiskatsaus

Huutamoaaavan selvitysalueella havaittiin pesivänä kaikkiaan 37 eri lajia kesän 2025 kartoituksissa. Kokonaisparimäärä selvitysalueella nousi 483 pesivään pariin. Taulukossa 3-1 on esitetty kaikki alueella pesiviksi tulkitut lajit parimäärineen. Selvitysalueen kolme selvästi runsaita lajia olivat niittykirvinen (*Anthus pratensis*) (86 paria), liro (*Tringa glareola*) (78 paria) ja keltävästäräkki (*Motacilla flava*) (55 paria). Näiden lisäksi vähintään 30 paria laskettiin myös pajusirkkuja (*Emberiza schoeniclus*) (34 paria) ja taivaanvuohia (*Gallinago gallinago*) (30 paria). Eikä jänkäsirräinenkään (*Calidris falcinellus*) (29 paria) jäänyt kauas siitä rajasta.

Taulukko 3-1 Huutamoaaavan selvitysalueen pesimälinnusto

Laji	Tieteellinen nimi	parimäärä	Uhanalaisuus 2019	Lintudirektiivin I-liite	Suojelun perusteena
laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	1		x	x
tavi	<i>Anas crecca</i>	4			
metso	<i>Tetrao urogallus</i>	2		x	x
kurki	<i>Grus grus</i>	4		x	x
kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	1		x	x
pikkukuovi	<i>Numenius phaeopus</i>	6			
kuovi	<i>Numenius arquata</i>	1	NT		
jänkäkurppa	<i>Lymnocyptes minimus</i>	14			x
taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	30	NT		
liro	<i>Tringa glareola</i>	78	NT	x	x
mustaviklo	<i>Tringa erythropus</i>	7	NT		x
valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	3	NT		
suokukko	<i>Calidris pugnax</i>	9	CR	x	x
jänkäsirräinen	<i>Calidris falcinellus</i>	29	NT		x
sinisuohaukka	<i>Circus cyaneus</i>	1	VU	x	x
käki	<i>Cuculus canorus</i>	1			
metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	13			
niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	86			
keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	55			x
leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	4			
pensastasku	<i>Saxicola rubicola</i>	8	VU		
kulorastas	<i>Turdus viscivorus</i>	1			
laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	4			
punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	12			
pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	25			
harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	2			
talitiainen	<i>Parus major</i>	1			
hömötiainen	<i>Poecile montanus</i>	2	EN		
lapintiaainen	<i>Poecile cinctus</i>	1	NT		
järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	25	NT		
peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	3			
punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1			
urpiainen	<i>Acanthis flammea</i>	4			
pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	1			
vihervarpunen	<i>Spinus spinus</i>	5			
pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	34	VU		
pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	NT		x
Parimäärä		479	229	96	202
Lajimäärä		37	14	7	12

Pesimälinnustoon kuului kaksi eri vesilintulajia: laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) ja tavi (*Anas crecca*). Näistä laulujoutsenella, joka kuuluu myös Koitelaisen Natura-alueen suojeluperustelajeihin, oli pesä selvitysalueen eteläosissa, jossa pesivän parin lisäksi alueella viihtyi kaksi muutakin laulujoutsenparia. Muita pesiä ei kuitenkaan alueelta löydetty, joten nämä parit olivat todennäköisesti nuoria, vielä pesimättömiä pareja, jotka varailivat reviiriä. Edellä mainittujen lisäksi alueella tavattiin ylilentävänä muitakin vesilintuja, kuten suojeluperustelajeihin kuuluva uivelo (*Mergellus albellus*) ja taigametsähanhi (*Anser fabalis*). Näiden ei kuitenkaan tulkittu pesivän selvitysalueella. Alueella voi kuitenkin olla näillekin lajeille merkitystä lähialueilla pesivien yksilöiden ja parien ruokailualueena.

Eri kahlaajalajeja selvitysalueella tavattiin pesivänä kaikkiaan kymmenen eri lajia ja yhteensä 178 paria. Näistä runsaimmat olivat edellä mainitut liro, taivaanvuohi ja jänkäsirriäinen. Näiden lisäksi yli kymmenen pariin ylsi jänkäkurppa (*Limnodytes minimus*), jonka laskettiin pesivän selvitysalueella 14 parin voimin. Äärimmäisen uhanalaisia (CR) suokukkoja (*Calidris pugnax*) arvioitiin pesivän selvitysalueella yhdeksän paria arvion perustessa linnustonseurannan ohjeiden mukaisesti havaittujen naaraiden tai pesien määrään. Laji on kuitenkin pesimäaikaan äärimmäisen piilotteleva ja todellinen pesivien lintujen määrä voi siten olla korkeampikin. Kahlaajissa on muutenkin runsaasti suojelullisesti arvokasta lajistoa, sillä liro, mustaviklo (*Tringa erythropus*), valkoviklo (*Tringa nebularia*), jänkäsirriäinen, taivaanvuohi ja kuovi (*Numenius arquata*) ovat kaikki luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT). Havaituista kahlaajalajeista kuusi, eli kapustarinta (*Pluvialis apricaria*), jänkäkurppa, liro, mustaviklo, suokukko ja jänkäsirriäinen kuuluvat Koitelaisen Natura-alueen suojeluperustelajeihin ja niiden parimäärä on yhteensä 137 paria, mikä on noin 77 % kaikista alueella pesivistä kahlaajapareista ja noin 29 % koko selvitysalueen pesimälinnustosta. Rantalinnuista selvitysalueella pesi myös kurkia, joita laskettiin yhteensä neljä paria. Kahden parin osalta kartoittaessa löydettiin myös pesät (kuva 3-1). Kurki kuuluu myös Koitelaisen Natura-alueen suojeluperustelajeihin.

Kuva 3-1. Kurjen pesä Huutamoaaavalla

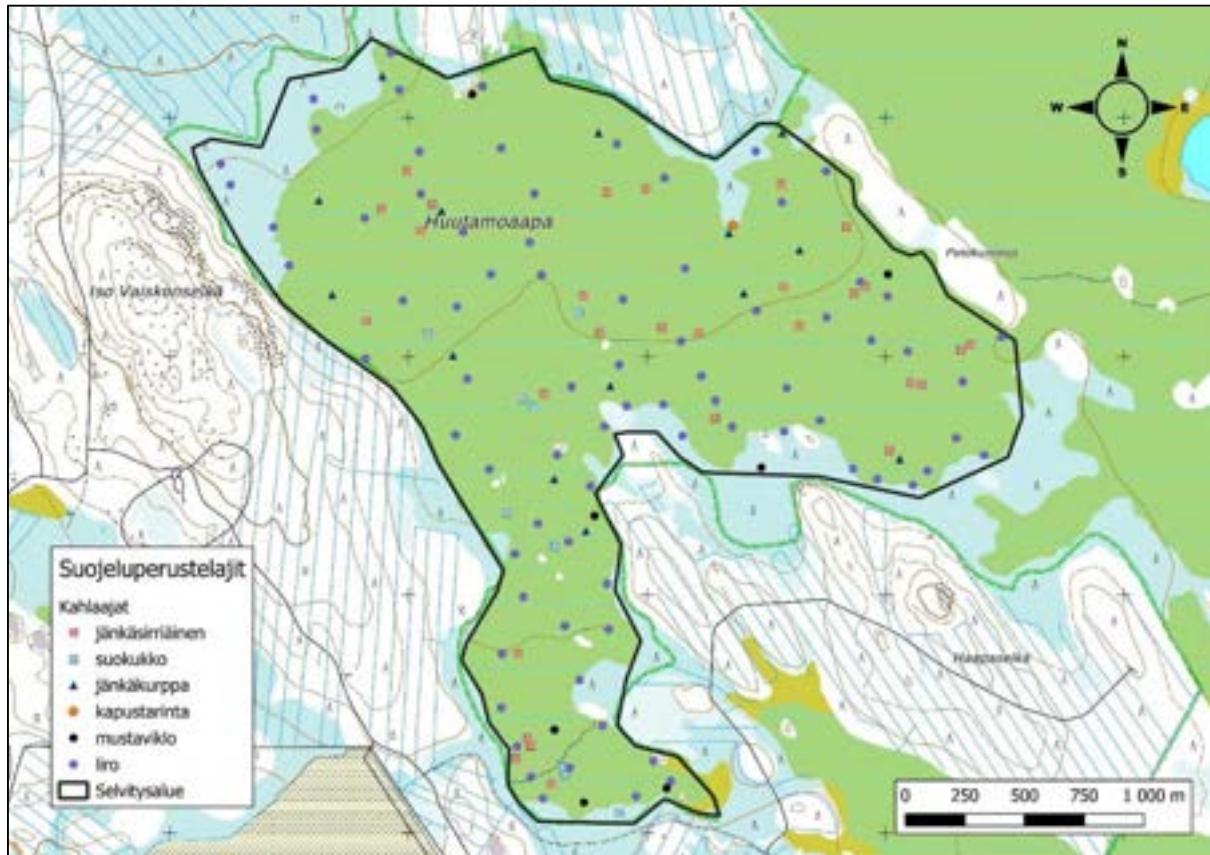
Petolinnuista selvitysalueella havaittiin suojeluperustelaji sinisuohaukka (*Circus cyaneus*), jonka koirasyksilö nähtiin parinakin selvitysaamuna saalistelemassa Huutamoavalla. Lajin pesäpaikkaa ei kuitenkaan löydetty, eikä se todennäköisesti sijaitsekaan selvitysalueella, mutta kyseisen parin reviirin katsotaan kuitenkin joka tapauksessa ulottuvan selvitysalueelle ja lajin siten kuuluvan selvitysalueen pesimälinnustoon. Selvitysalueella havaittiin lisäksi kertaalleen kartoitusten aikana myös Koitelaisen suojeluperustelajit muuttohaukka (*Falco peregrinus*), merikotka (*Haliaeetus albicilla*) ja maakotka (*Aquila chrysaetos*), mutta näidenkään ei tulkittu pesivän selvitysalueella, vaikka käyttänevätkin myös Huutamoapaa saalistusalueenaan. Myös hiiripöllö (*Surnia ulula*) havaittiin selvitysalueen tuntumassa, mutta senkään ei arvioida pesivän selvitysalueella, joka on enimmäkseen lähes puutonta aapasuota.

Varpuslintuja selvitysalueella havaittiin kaikkiaan 21 eri lajia yhteensä 288 paria. Näistä runsaimmat olivat edellä mainitut niittykirvinen, keltavästäräkki ja pajusirkku. Näistä pajusirkku on vaarantunut (VU) Lajistossa näkyy selvitysalueen rajoittuminen lähes yksinomaan avoimelle suoalueelle. Selvitysalueen sisään jäävien kangassaarekkeiden ja puustoisempien reuna-alueiden myötä myös Lapin kahden yleisimmän lintulajin, eli pajulinnun (*Phylloscopus trochilus*) ja jättiläiskirjuri (*Fringilla montifringilla*) summat nousivat 25 pariin jääden kuitenkin selvästi näistä avoimen suon varpuslintulajeista. Jättiläiskirjuri on luokiteltu silmällä pidettäväksi (NT) siitä huolimatta, että se on pajulinnun ohella Lapin runsaimpia lintuja. Muiden lajien osalta parimäärät jäivät alle 20 pariin ja yli kymmeneenkin pariin pääsivät edellä mainittujen lisäksi vain metsäkirvinen (*Anthus trivialis*) ja punakylkirastas (*Turdus iliacus*), joista ensiksi mainittuja selvitysalueella pesi 13 paria ja jälkimmäisiä 12 paria. Koitelaisen Natura-alueen suojelun perusteena olevista varpuslintulajeista selvityksessä tavattiin vain kahta lajia, joista siis keltavästäräkki esiintyi hyvinkin runsaana. Silmälläpidettäviä (NT) pohjansirkuja (*Emberiza rustica*) puolestaan havaittiin vain yksi pari, mutta alue ei ympäristönä olekaan lajille kovin soveltuva, vaan pohjansirkku viihtyy paremmin puustoisemmilla soilla. Suojellisesti merkittävää varpuslintulajistoa selvitysalueella pesii lisäksi kahdeksan paria pensastaskuja (VU) sekä reuna-alueilla kaksi paria erittäin uhanalaisia (EN) hömöitäisiä (*Poecile montanus*) ja yksi pari silmälläpidettäviä (NT) lapintiaisia (*Poecile cinctus*).

3.2 Suojeluperustelajit

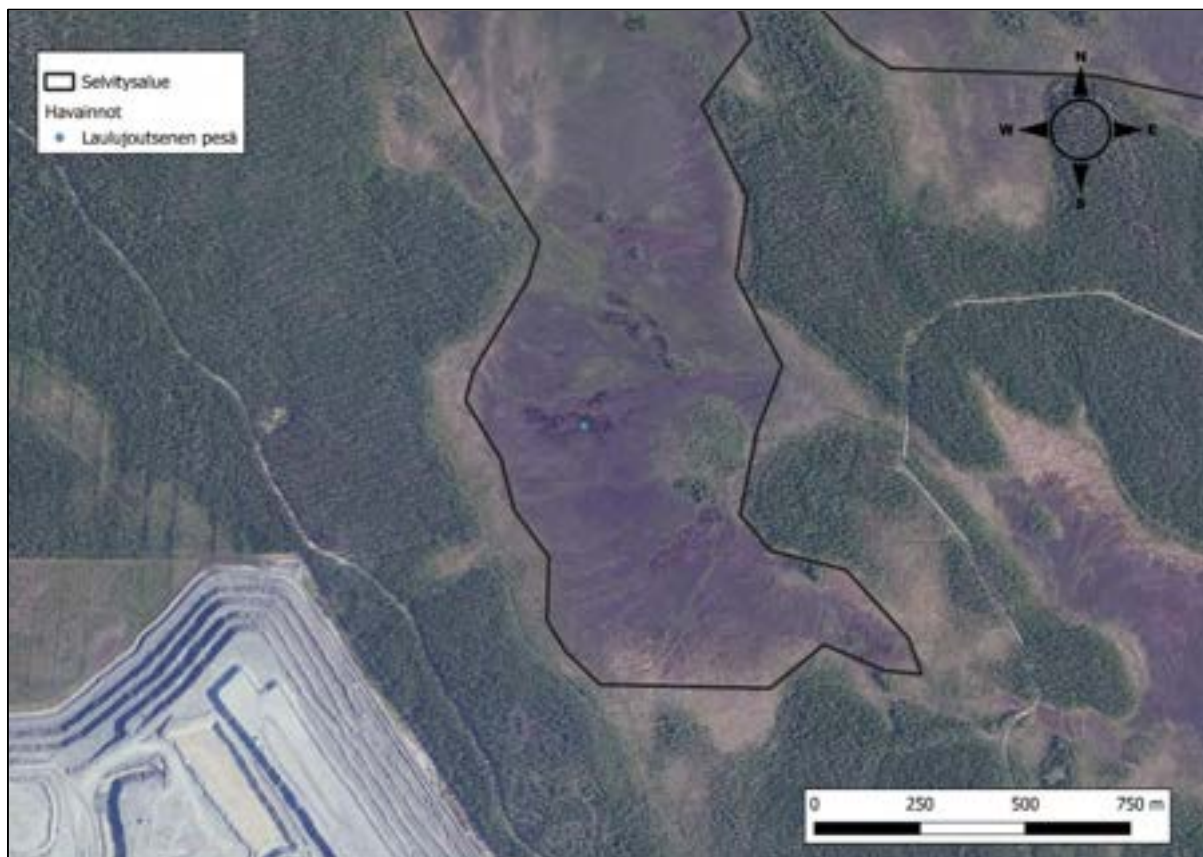
Koitelaisen Natura-alueen suojelun perusteena olevista lintulajeista Huutamoavaan selvitysalueella pesii kaikkiaan 12 eri lajia ja yhteensä 202 paria. Näistä valtaosa on kahlaajia, joita pesi viittä eri lajia yhteensä 137 paria. Kaiken kaikkiaan Huutamoavalla pesivistä 472 lintuparista noin 42 % on suojeluperustelajeja ja kun otetaan huomioon vain aapasuojelajit, jolloin saarekkeiden ja selvitysalueen sisään jääneiden reunamaetsien metsälajisto jätetään tarkastelusta pois, osuus kasvaakin noin 54 %:iin.

Tarkasteltaessa kahlaajien parimääriä selvitysalueella ja verrattaessa niitä Koitelaisen Natura-tietolomakkeen tietoihin, merkille pantavaa on erityisesti jänkäkurppien, mutta myös jänkäsiirriäisten korkea määrä. Tietolomakkeen mukaan jänkäkurppia pesii Koitelaisen Natura-alueella 7-14 paria, mikä on merkittävä aliarvio, sillä tämän selvityksen perusteella pelkästään Huutamoavalla pesii 14 paria jänkäkurppia. Lisäksi jänkäkurppa on suokukon tavoin hyvin piilotteleva lintu ja parimäärä voi olla jopa korkeampi havaintojen kertyessä vain harvakseltaan soidintavista linnuista. Jänkäsiirriäisiä tietolomakkeen mukaan pesii Natura-alueella 29-43 paria, mikä lienee myös merkittävä aliarvio todellisesta pesimäkannasta, sillä sen arvioitiin pesivän jo pelkästään Huutamoavalla 29 parin voimin. Koitelaisen Natura-alueella on kuitenkin paljon laajempiakin näille lajeille soveltuvia aapasuoalueita, missä muiden selvitysten yhteydessä usein kyseisiä lajeja havaitaan. Muiden kahlaajalajien parimääriä tietolomakkeen tietoihin verrattaessa ei samanlaista epäsuhtaa ole nähtävissä. Koitelaisen Natura-alueen suojelun perusteena oleva kahlaajalajisto on kuitenkin lähes kauttaaltaan runsas Huutamoavalla ja lajeista vain vesipääsky (*Phalaropus lobatus*) ei selvitysten perusteella pesi Huutamoavaan selvitysalueella. Kuvassa 3-2 esitetään kartalla selvitysalueen suojelun perusteena olevien kahlaajalajien reviirien sijainnit.

Kuva 3-2 Koitelaisen Natura-alueen suojelun perusteena olevien kahlaajalajien reviirien sijoittuminen Huutamoavalla.

Kahlaajien lisäksi suojeluperustelajeista selvitysalueella pesi vesilinnuista laulujoutsen, joita pesi yksi pari alueen eteläosissa (kuva 3-3) ja lisäksi selvitysalueen pohjoisosissa viihtyi kaksi pesimätöntä paria. Kurkia alueella pesi neljä paria ja kanalinnuista tavattiin kaksi koppeloä. Koppelot eivät kuitenkaan olleet pesällä havaintohetkellä, joten pesä ei välttämättä sijaitse selvitysalueella. Myöskään sini-suohaukan, joka luokitellaan vaarantuneeksi (VU), pesän sijainti ei paljastunut selvityksissä. Alueella pesivistä varpuslinnuista suojeluperustelajeihin kuuluu yhden parin voimin selvitysalueella pesinyt pohjansirkku (NT) ja keltävästäräkki, joita pesi selvitysalueella kaikkiaan 55 paria. Tämä laji on elinvoimainen (LC) ja runsas koko Natura-alueella.

Kuva 3-3 Laulujoutsenen pesän sijainti Huutamoaaavalla

4. YHTEENVETO

Kesän 2025 pesimälinnustaselvitys Huutamoaaavalle osoittaa siellä pesivän runsaan ja monipuolisen pesimälinnuston. Tehty selvitys painottui erityisesti Koitelaisen Natura-alueen suojelun perusteena olevaan lajistoon ja tulokset osoittavat, että näitä suojeluperustelajeja pesii Huutamoaaavalla yhteensä 202 paria, joista runsaita olivat etenkin liro ja keltävästäräkki. Kahdestatoista selvitysalueella pesivästä suojeluperustelajista kuusi oli kahlaajia ja niiden kokonaisparimäärä 137. Näistä runsain oli liro (78 paria) ja muut jänkäsirriäinen (29 paria), jänkäkurppa (14 paria), suokukko (9 paria), mustaviklo (7 paria) ja kapustarinta (1 pari). Lajeista kaksi oli varpuslintuja, eli keltävästäräkki (55 paria) ja pohjansirkku (1 pari). Muista suojeluperustelajeista selvitysalueella pesi vielä laulujoutsen (1 pari), metso (2 paria), kurki (4 paria) ja sinisuohaukka (1 pari).

VIITTEET

- Koskimies, P. & Väisänen, R. (1988). Linnustonseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo.
- Lehikoinen, A., Jukarainen, A., Mikkola-Roos, M., Below, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tiainen, J. & Valkama, J. (2019a). Linnut. Teoksessa: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) (2019). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. s.560-570.
- Lehikoinen, A., Below, A., Jukarainen, A., Laaksonen, T., Lehtiniemi, T., Mikkola-Roos, M., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rusanen, P., Sirkiä, P. & Valkama, J. (2019b). Suomen lintujen pesimäkantojen koot. Linnut-vuosikirja 2018: 38-45.
- Luonnontieteellinen Keskusmuseo (2018). Vesilintujen laskentaohjeet. [Viitattu: 15.8.2025]. Saatavissa: <https://www.luomus.fi/fi/vesilintujen-laskentaohjeet>
- Luonnontieteellinen Keskusmuseo (2017). Linnustonseuranta. [Viitattu: 15.8.2025]. Saatavissa: <https://www.luomus.fi/fi/linnustonseuranta>
- Piha, M. & Wenninger, T. (2020). Sisämaan seurantapyynti (SSP): varpuslintujen kannanvaihtelu ja poikastuotto Suomessa ja Ruotsissa 1987-2019. Linnut-vuosikirja 2019: 22-31.
- Piha, M. (2018). Sisämaan seurantapyynti 1986-2017: varpuslintujen kannankehitys, poikastuotto ja elosssäilyvyys. Linnut-vuosikirja 2017:48-55.
- Suomen ympäristökeskus (2025). Natura 2000-tietolomake. FI1301716 Koitelainen [Viitattu: 25.8.2025]. Saatavissa: <https://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/2018/tietolomakkeet/FI1301716.pdf>
- Väisänen, R., Lehikoinen, A., Sirkiä, P. (2018). Suomen pesivän maalinnuston kannanvaihtelut 1975-2017. Linnut vuosikirja 2017:16-31.